

Regeringens proposition

2006/07:20

En ny vapenamnesti

Prop.
2006/07:20

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 23 november 2006

Fredrik Reinfeldt

Beatrice Ask
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att en tillfällig s.k. vapenamnesti införs. Den som innehar ett skjutvapen eller ammunition utan att ha rätt till det skall inte dömas till ansvar för innehavet om han eller hon frivilligt lämnar in eller låter lämna in vapnet eller ammunitionen till en polismyndighet under tiden mars–maj 2007. Skjutvapen och ammunition som har lämnats in till en polismyndighet skall som huvudregel tillfalla staten och därefter förstöras.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Förslag till lag om ansvarsfrihet vid vissa vapenbrott.....	4
3	Ärendet och dess beredning.....	5
4	Bakgrund	5
4.1	Innehav av skjutvapen och ammunition – gällande rätt.....	5
4.2	Ansvarsfrihet för vapenbrott	6
4.2.1	Vapenamnesti.....	6
4.2.2	Lagen (1993:206) om ansvarsfrihet vid olaga vapeninnehav	6
4.2.3	En särskild åtalsregel vid frivilligt inlämnande av vapen och ammunition som innehas olagligt.....	7
4.3	Några andra länders erfarenheter av vapenamnesti	8
4.3.1	Danmark.....	8
4.3.2	Norge	8
4.3.3	Finland	9
5	Överväganden och förslag.....	9
5.1	En ny vapenamnesti	9
5.2	Den närmare utformningen av vapenamnestin	11
5.2.1	Förutsättningar för ansvarsfrihet.....	11
5.2.2	Förfarandet med inlämnade vapen.....	13
5.2.3	Inlämningstid	16
6	Ikraftträdande och giltighetstid.....	16
7	Utvärdering m.m.....	17
8	Konsekvenser	17
9	Författningskommentar	18
Bilaga 1	Promemorians lagförslag.....	21
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanser	22
Bilaga 3	Lagrådets yttrande	23
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 november 2006	24

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2006/07:20

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ansvarsfrihet vid vissa vapenbrott.

2 Förslag till lag om ansvarsfrihet vid vissa vapenbrott

Prop. 2006/07:20

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Den som innehar ett skjutvapen eller ammunition utan att ha rätt till det skall inte dömas till ansvar för detta enligt 9 kap. 1 § eller 2 § första stycket i vapenlagen (1996:67), om han eller hon frivilligt lämnar in eller låter lämna in vapnet eller ammunitionen till en polismyndighet under tiden mars–maj 2007.

2 § Den som lämnar in skjutvapen eller ammunition enligt 1 § behöver inte lämna uppgift om sin identitet.

3 § Skjutvapen och ammunition som har lämnats in enligt 1 § tillfaller staten.

Första stycket gäller inte om egendomen har lämnats in utan ägarens samtycke och ägaren gör anspråk på egendomen. Om egendomens ägare är känd, skall ett sådant anspråk göras inom en månad från det att ägaren fick del av en underrättelse från polismyndigheten om att egendomen lämnats in till myndigheten. Om ägaren inte är känd, skall anspråket göras inom tre månader från det att egendomen lämnades in.

4 § Skjutvapen och ammunition som har tillfallit staten enligt 3 § skall förstöras, om egendomen inte behövs för musealt eller militärt ändamål eller för Statens kriminaltekniska laboratoriums verksamhet.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om hanteringen av skjutvapen och ammunition som har lämnats in enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2007 och gäller till den 1 september 2008.

År 1993 antog riksdagen en tillfällig lag om vapenamnesti, lagen (1993:206) om ansvarsfrihet vid olaga vapeninnehav. Enligt lagen var det under tre månader under sommaren 1993 straffritt att lämna in vapen för den som innehade vapen utan att ha rätt till det. Riksdagen har i två tillkännagivanden uttalat att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på en ny tidsbegränsad lag om vapenamnesti (rskr. 2004/05:308 och rskr. 2005/06:225). Inom Regeringskansliet (Justitiedepartementet) har därefter promemorian *En ny vapenamnesti* utarbetats (dnr Ju2006/5979/PO). I promemorian föreslås en tidsbegränsad lag om vapenamnesti. Lagförslagen i promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet (dnr Ju2006/5979/PO). Promemorians förslag behandlas i denna proposition.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 2 november 2006 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslaget. Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran. Lagrådsremissens lagförslag överensstämmer med propositionens lagförslag. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 3*.

4 Bakgrund

4.1 Innehav av skjutvapen och ammunition – gällande rätt

Enligt 2 kap. 1 § första stycket a vapenlagen (1996:67) krävs det tillstånd för att inneha skjutvapen eller ammunition. Tillstånd krävs också för att driva handel med skjutvapen och för att yrkesmässigt ta emot skjutvapen för reparation eller översyn (punkterna b och c). Tillstånd av sistnämnda typ innefattar en rätt att inneha de vapen man har rätt att handla med eller att ta emot vapen för reparation eller översyn. Enligt andra stycket krävs det dock inte tillstånd för den som har fyllt 18 år, om vapnet är ett kolsyre-, luft- eller fjädervapen som är avsett för målskjutning eller ett harpunvapen och om det har en begränsad effekt i förhållande till andra jämförbara skjutvapen (effektbegränsade vapen). Av 1 kap. 3 § vapenlagen framgår att vad som sägs om skjutvapen också gäller andra föremål såsom vissa vapendelar.

Att inneha skjutvapen eller ammunition utan att vara berättigad till det är straffbart. Den som uppsåtligen innehar ett skjutvapen utan att ha rätt till det döms för vapenbrott till fängelse i högst ett år. Om brottet är grovt döms för grovt vapenbrott till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Är brottet ringa eller har gärningen begåtts av oaktsamhet, döms till böter eller fängelse i högst sex månader (9 kap. 1 § vapenlagen). Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet innehar ammunition utan att vara

berättigad till det döms – om gärningen inte är ringa – till böter eller fängelse i högst sex månader (9 kap. 2 § första stycket d och andra stycket vapenlagen).

4.2 Ansvarsfrihet för vapenbrott

4.2.1 Vapenamnesti

Det är ett faktum att det vid varje given tidpunkt finns vapen och ammunition i Sverige som innehas av personer som inte har rätt att inneha egendomen. I vissa fall handlar det om vapen som innehavaren har skaffat sig med full vetskap om att det inte är lagligt. Många gånger är det dock fråga om vapen eller ammunition som en person upptäcker att han eller hon innehar utan att ha varit medveten om det. Så kan t.ex. vara fallet när en person hittar ett vapen i sin bostad sedan en anhörig har flyttat eller avlidit. Bland sådana personer finns det säkerligen många som skulle vilja bli av med vapnet men som inte vågar lämna det till polisen av rädsla för att han eller hon skulle komma att bli åtalad för vapenbrott. Samtidigt ligger det i samhällets intresse att få kontroll över sådana vapen. Det gäller särskilt som vapen som innehas utan tillstånd ofta förvaras på ett otillfredsställande sätt, vilket medför att risken för stöld eller allvarliga olyckor ökar. Ett sätt att minska antalet vapen och mängden ammunition som innehas utan tillstånd, som har prövats såväl i Sverige som i andra länder, är att införa en s.k. vapenamnesti. Ordet amnesti kommer från grekiskans ”amnestia” som betyder ”glömska”. I denna proposition används begreppet ”vapenamnesti” i betydelsen ”ansvarsfrihet för brott mot vapenlagen bestående i olovligt innehav av ett tillståndspliktigt vapen eller tillståndspliktig ammunition” (jfr SOU 1998:44 s. 253).

4.2.2 Lagen (1993:206) om ansvarsfrihet vid olaga vapeninnehav

1993 års lag

I Sverige har det tidigare genomförts en tidsbegränsad vapenamnesti. Under perioden den 1 juli 1993 till utgången av år 1994 gällde lagen (1993:206) om ansvarsfrihet vid olaga vapeninnehav (se prop. 1992/93:141, bet. 1992/93:JuU16 och rskr. 1992/93:220). Lagen föreskrev att den som innehade ett skjutvapen eller ammunition utan att vara berättigad till det inte skulle dömas till ansvar för brott enligt vapenlagen, om han frivilligt lämnade egendomen till polismyndigheten under tiden juli–september 1993. Inlämnaren kunde vara anonym. Egendom som lämnades in till polismyndigheten och vars ägare inte var känd tillföll staten. Detsamma gällde om ägaren till egendomen visserligen hade spårats men inte hade tagit tillbaka vapnet efter att ha fått tillfälle till det. Egendom som tillfallit staten skulle förstöras om den inte behövdes för musealt, militärt eller annat liknande ändamål.

I betänkandet En samlad vapenlagstiftning (SOU 1998:44 s. 255) angavs följande om 1993 års lags tillämpning.

Under amnestin lämnades det in 17 050 skjutvapen och 15 ton ammunition till polismyndigheterna, enligt följande.

Enhandsvapen	6 698
Gevär	10 224
Helautomatiska vapen	54
Luft-, fjäder- och harpunvapen	74

Många av vapnen var av äldre årgång och kunde ha innehafts olovligt under lång tid. Endast fem procent av vapnen var tidigare anmälda stulna eller förkomna. Mycket tyder på att de vapen som lämnades in inte var sådana som hade funnits i kriminella kretsar utan hade innehafts av i övrigt laglydiga medborgare. Det har från vissa håll gjorts gällande att de flesta av de inlämnade vapnen inte var skjutdugliga. En projektgrupp som kontrollerade 3 000 av vapnen konstaterade dock att 70–80 procent av dessa var fullt möjliga att skjuta med. I samband med genomförandet fick polisen flera anonyma förfrågningar om det var möjligt att ansöka om tillstånd att inneha det illegala vapnet. När frågeställarna fick klart för sig att detta inte var möjligt, förklarade en del av dem att de då inte tänkte lämna in sitt vapen.

Kostnaderna för förfarandet uppgick till sju miljoner kronor, motsvarande tretton årsarbetskrafter. Av dessa utgjorde fem miljoner direkta kostnader och två miljoner kostnader för den informationskampanj som föregick inlämningsperioden. Fördelade på 17 000 inlämnade vapen uppgick de totala kostnaderna till cirka 400 kr per vapen. De flesta vapnen lämnades in under de två sista veckorna.

4.2.3 En särskild åtalsregel vid frivilligt inlämnande av vapen och ammunition som innehas olagligt

I sitt slutbetänkande En samlad vapenlagstiftning (SOU 1998:44 s. 34, 259) föreslog 1995 års vapenutredning en vapenamnesti som inte var begränsad i tiden. Utredningen ansåg att det rent principiellt kan ifrågasättas att man från en tid till en annan låter en företeelse vara straffri och att skälen för en vapenamnesti kan göras gällande vid varje tid. Utredningen menade därför att den föreslagna vapenamnestin inte – som tidigare – skulle vara begränsad i tiden utan borde gälla tills vidare.

Förslaget fick emellertid kritik och när frågan därefter behandlades i propositionen En skärpt vapenlagstiftning (prop. 1999/2000:27) gjordes bedömningen att det inte var lämpligt att låta en vapenamnesti vara obegränsad i tiden. I stället föreslogs den särskilda åtalsregel som nu finns i 9 kap. 7 § vapenlagen. Enligt denna får åtal mot någon som frivilligt lämnar in skjutvapen eller ammunition till en polismyndighet väckas endast om det är motiverat från allmän synpunkt. I propositionen betonades att den föreslagna bestämmelsen inte var avsedd att vara liktydig med en permanent vapenamnesti eftersom det alltjämt skulle vara möjligt att väcka åtal när det är motiverat från allmän synpunkt. Som exempel på ett

sådant fall anfördes situationen att en person beslutar sig för att lämna in ett skjutvapen till polisen först i och med att han eller hon riskerar att upptäckas och inlämnandet således inte är frivilligt i egentlig mening. Ett annat exempel som gavs på när åtal kan vara befogat var när det olaga vapeninnehavet är av allvarligare slag, t.ex. när det avser ett vapen utan lagligt användningsområde. Vidare angavs att bestämmelsen endast avser brott mot vapenlagen och alltså inte är tillämplig i fråga om andra brott där olaga vapeninnehav kan ingå som ett moment, t.ex. förberedelse till rån eller häleri avseende vapnet i fråga.

Åtalsregeln trädde i kraft den 1 juli 2000 (prop. 1999/2000:27, bet. 1999/2000:JuU9, rskr. 1999/2000:150). Det är inte känt i vilken utsträckning den har påverkat allmänhetens benägenhet att lämna in vapen och ammunition till polismyndigheten.

4.3 Några andra länders erfarenheter av vapenamnesti

4.3.1 Danmark

I Danmark genomfördes det under åren 1970, 1986, 1995, 1997 och 2003 ett flertal s.k. ”fritt leide-aksjoner”. Skälet var en önskan att minska mängden vapen i landet, särskilt den mängd oregistrerade vapen som fanns kvar efter andra världskriget. Aktionerna innebar en rätt att lämna in registreringspliktiga vapen utan att riskera straff för det olagliga innehavet. Det gavs också möjlighet att efterregistrera vapnen. Vapenlagens krav för att få tillstånd sattes dock inte ned och det var få som beviljades tillstånd. Bakgrunden till den senaste vapenamnestin – som även omfattade knivar – var ett antal uppmärksammade knivöverfall.

Under ”fritt leide-aksjonen” år 1970 lämnades omkring 12 000 vapen in, år 1986 knappt 10 000, år 1995 omkring 1 000, år 1997 omkring 4 500 och år 2003 drygt 4 700 vapen, varav ca 3 000 var knivar. Dessutom lämnades mängder av vapendelar, ammunition och sprängämnen in. Anledningen till att så få vapen lämnades in år 1995 var enligt de danska myndigheterna dels att det inte gått särskilt lång tid sedan den senaste aktionen, dels att informationen inför denna inte hade varit så god. De danska myndigheterna har gjort bedömningen att ytterst få vapen lämnades in från kriminella kretsar.

4.3.2 Norge

Norge hade en landsomfattande vapenamnesti under perioden 1 september 2003–30 augusti 2004. Amnestin föregicks av en provamnesti under drygt tre månader i vissa delar av landet. Under den årslånga vapenamnestin lämnades drygt 35 700 vapen in. De som lämnade in ett vapen under amnestin hade möjlighet att skrota vapnet, försätta det i obrukbart skick, ansöka om innehavstillstånd för det eller att överlåta det till någon som hade tillstånd att inneha vapnet. I dag tillämpas i Norge en form av oreglerad vapenamnesti. Enligt praxis är det nämligen i viss utsträckning möjligt för privatpersoner att lämna in olovligen innehavda vapen utan att riskera straff. Det gäller i situationer då oregistrerade tillståndpliktiga vapen dyker upp och det inte finns anledning att utreda innehavet. Fram-

förallt tillämpas denna praxis i fråga om vapen som hittas i dödsbon. Praxis varierar dock mellan polisdistrikten. En arbetsgrupp har lagt ett förslag om en ny vapenamnesti. Frågan bereds för närvarande i det norska justitiedepartementet.

4.3.3 Finland

I Finland gäller en permanent vapenamnesti sedan den 1 januari 2004. Ett inlämnat skjutvapens ägare har möjlighet att söka tillstånd för vapnet, försätta det i varaktigt obrukbart skick eller inom tre månader överlåta det till någon som har tillstånd eller, utan ersättning, till staten. Om tillstånd för skjutvapnet inte söks eller beviljas eller om ägaren inte vidtar någon av de övriga angivna åtgärderna, säljer polisen det för ägarens räkning på offentlig auktion. De skjutvapen som inte har blivit sålda på auktion övergår i statens ägo. Skjutvapen vars ägare inte är känd samt alla olovliga vapendelar, gassprayer, patroner och särskilt farliga projektiler övergår direkt till staten. Under år 2004 lämnades drygt 8 600 skjutvapen in och under år 2005 drygt 4 000 skjutvapen. Samtidigt har en stor mängd vapendelar, ammunition och sprängämnen lämnats in. Enligt uppgift lämnas det in allt färre vapen.

5 Överväganden och förslag

5.1 En ny vapenamnesti

Regeringens förslag: En tidsbegränsad vapenamnesti införs.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft några invändningar mot genomförandet av en vapenamnesti. *Sveriges Vapenhandlareförening* har dock förordat permanent vapenamnesti i stället för en tidsbegränsad. Även *Brottsförebyggande rådet* har uttalat att en generell vapenamnesti eventuellt kan vara att föredra. Några remissinstanser har haft synpunkter på hur lagen skall utformas. Synpunkterna redovisas i följande avsnitt.

Skälen för regeringens förslag

Bör en vapenamnesti införas?

Det är av flera skäl angeläget att minska mängden vapen som innehas utan tillstånd. Ett viktigt skäl är att innehavarens lämplighet som vapeninnehavare inte har kontrollerats. Därmed ökar risken för att vapnen används för brottsliga ändamål liksom risken för att vapnen inte hanteras och förvaras på ett sätt som är betryggande ur säkerhetssynpunkt. Och även om innehavaren är en i övrigt helt laglydig medborgare ökar risken för att vapnen stjäls och i ett senare led används vid brott.

Det är särskilt viktigt att vidta åtgärder för att undvika att skjutvapen kommer till användning vid brott. Statistik från Rikspolisstyrelsen visar att skjutvapen används i stor utsträckning i samband med brott (se Rikspolisstyrelsens rapport till regeringen om vapenlagstiftningen m.m., dnr Ju2006/5139/PO, s. 14). Sannolikt begås en stor del av brotten med vapen som innehas illegalt.

Alla åtgärder som kan leda till en minskning av antalet okontrollerade vapen i omlopp bör därför övervägas.

Riksdagen har i två tillkännagivanden uttalat att regeringen bör återkomma med förslag på en tidsbegränsad vapenamnesti (rskr. 2004/05:308 och rskr. 2005/06:225). I tillkännagivandena hänvisas till den tidsbegränsade lag om vapenamnesti som gällde i Sverige under tre månader år 1993. Resultatet av denna, som har redovisats i avsnitt 4.2.2 ovan, måste anses vara mycket gott. Eftersom inlämnarens anonymitet var skyddad, finns det inga uppgifter om var vapnen kom ifrån eller vem som lämnade in dem. Sannolikt kom de flesta vapnen inte från kriminella kretsar utan lämnades in av i övrigt laglydiga personer som exempelvis hade tagit hand om vapen som närstående lämnat efter sig. Men eftersom vapenamnestin innebar en betydande minskning av antalet okontrollerade vapeninnehav, torde den ändå ha haft en brottsförebyggande effekt.

Det har nu gått tretton år sedan den tillfälliga vapenamnestin genomfördes. Det kan antas att det under denna tid har tillkommit ett inte obetydligt antal vapen som innehas olagligen. Ett tecken på detta är att antalet beslag av illegala vapen har ökat under senare år (se Rikspolisstyrelsens rapport till regeringen om vapenlagstiftningen m.m., dnr Ju2006/5139/PO, s. 12). Dessa omständigheter talar för att en ny vapenamnesti skulle kunna ha positiva effekter.

Hur många vapen och hur mycket ammunition som kan förväntas komma in vid en ny vapenamnesti går självfallet inte att säga säkert. Av de vapen som lämnades in under vapenamnestin år 1993 var ett stort antal förhållandevis gamla vapen. Att lika många gamla vapen skulle komma att lämnas in under en ny vapenamnesti förefaller inte sannolikt. Det är naturligt att den första vapenamnesti som genomförs i ett land har större effekt än därpå följande vapenamnestier. Det kan dock konstateras att man i Danmark, som har haft flera tillfälliga vapenamnestier, har fått ett förhållandevis gott utfall även vid de senare amnestierna. Det finns mot den bakgrunden inte anledning att anta annat än att också en ny svensk vapenamnesti skulle få positiva effekter.

Det skulle kunna hävdas att det inte längre finns något behov av en vapenamnesti sedan den särskilda åtalsregeln i 9 kap. 7 § vapenlagen infördes år 2000 (se avsnitt 4.2.3). Några närmare uppgifter om vilket genomslag den regeln har fått finns inte. Man kan dock utgå ifrån att den enskilde inte torde uppfatta bestämmelsen som lika betryggande som en vapenamnesti när det gäller risken för efterräkningar; åtalsprövningen kan ju utmynna i ett beslut om åtal. Såsom *Brottsförebyggande rådet* har påpekat förutsätter regeln dessutom vissa juridiska kunskaper, vilket kan leda till att personer som är osäkra på följderna av att lämna in ett vapen i stället väljer att behålla det. Ett annat problem med regeln är att även personer som känner till regeln i vissa fall kan välja att behålla ett vapen eller att göra sig av med det på annat sätt för att undvika ett förhör hos

polisen. Enligt vår bedömning torde den särskilda åtalsregeln därför inte ge samma positiva effekter som en vapenamnesti skulle kunna ge.

Mot denna bakgrund föreslår vi att det nu införs en ny vapenamnesti.

Bör vapenamnestin vara tidsbegränsad?

Bör då denna vapenamnesti vara en tillfällig amnesti, motsvarande den som genomfördes år 1993, eller bör det införas en permanent vapenamnesti? I riksdagens tillkännagivanden talas endast om en tidsbegränsad amnesti (rskr. 2004/05:308 och rskr. 2005/06:225). I Finland gäller däremot, som ovan har framgått, sedan ett par år tillbaka en permanent vapenamnesti. Också 1995 års vapenutredning förordade en permanent vapenamnesti. Det kan anföras skäl för att en permanent amnesti är att föredra framför en tillfällig. Framför allt kan det synas principiellt betänkligt att genomföra upprepade tillfälliga amnestier som ju får till följd att en företeelse ibland är kriminaliserad och ibland straffri.

Vi anser dock att övervägande skäl talar mot en vapenamnesti som är obegränsad i tiden. En sådan ordning skulle sannolikt leda till att inlämningen av skjutvapen fördröjs, något som inte är önskvärt. Vidare skulle det kunna uppstå flera situationer med bevissvårigheter. Så skulle det t.ex. kunna bli svårt att motbevisa ett falskt påstående från en person som grips med ett illegalt skjutvapen på sig om att han eller hon är på väg till polisstationen för att lämna in vapnet. Ett tillkommande skäl för att tidsbegränsa en vapenamnesti – utöver de som fanns redan vid 1993 års vapenamnesti – är den särskilda åtalsregel som gäller vid frivilligt inlämnande av skjutvapen som innehåller utan tillstånd. Eftersom det alltså numera finns en viss ansvarsfrihet för olovligt innehav av skjutvapen och ammunition, skulle en amnesti som inte är begränsad i tiden innebära en viss permanent dubbelreglering. Sammanfattningsvis finns det inte skäl att nu införa något annat än en tidsbegränsad amnesti.

Vi återkommer i avsnitt 5.2.3 till frågan om amnestiperiodens längd.

5.2 Den närmare utformningen av vapenamnestin

5.2.1 Förutsättningar för ansvarsfrihet

Regeringens förslag: Den som innehar ett skjutvapen eller ammunition utan att ha rätt till det skall inte dömas till ansvar för detta, om han eller hon frivilligt lämnar in eller låter lämna in vapnet eller ammunitionen till en polismyndighet under amnestin. Den som lämnar in sådan egendom skall inte behöva lämna uppgift om sin identitet.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Förslaget har tillstyrkts eller lämnats utan invändning av samtliga remissinstanser.

Sveriges advokatsamfund och *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* har betonat vikten av att den som lämnar in egendom får vara anonym och att inga efterforskningar i fråga om innehavet görs. Advokatsamfundet har förordat att förbudet att undersöka innehavet uttryckligen framgår av lagtexten.

Skälen för regeringens förslag: När det gäller den lagtekniska utformningen av en vapenamnesti finns det goda skäl att låta denna ta utgångspunkt i lagen (1993:206) om ansvarsfrihet vid olaga vapeninnehav.

I likhet med vad som gällde vid den tidigare vapenamnestin bör ansvarsfrihet gälla när den som innehar ett skjutvapen eller ammunition utan att ha rätt till det lämnar in eller låter lämna in egendomen till en polismyndighet. I det fall den som innehar vapen eller ammunition inte själv lämnar in egendomen utan ger någon annan i uppdrag att göra det bör ansvarsfriheten gälla för båda. Amnestin bör omfatta alla skjutvapen och all ammunition som enligt vapenlagen kräver tillstånd för att få innehas.

Ansvarsfrihet bör, liksom enligt 1993 års lag, gälla endast om vapen eller ammunition lämnas in frivilligt. *Sveriges advokatsamfund* och *Länsrätten i Västmanlands län* har påpekat att det kan uppstå gränsdragningsproblem vid bedömningen av om ett vapen eller ammunition lämnats in frivilligt eller inte. Ytterst blir det en bevisfråga om huruvida inlämnandet kan anses ha skett frivilligt eller inte. Omständigheterna i det enskilda fallet måste självklart alltid vägas in. Det finns dock inga uppgifter om att frivillighetskriteriet föranledde några tillämpningsproblem under den tidigare amnestin år 1993 och det finns knappast anledning att förutse några sådana problem vid en ny amnesti. Det kan för övrigt konstateras att också den särskilda åtalsregeln i 9 kap. 7 § vapenlagen (1996:67) innehåller ett krav på frivilligt inlämnande. I författningskommentaren behandlas den närmare innebörden av begreppet frivillighet (se avsnitt 9).

För att vapenamnestin skall bli framgångsrik måste, som flera remissinstanser har uttalat, den som lämnar in illegala skjutvapen eller ammunition garanteras anonymitet. Inlämnaren bör alltså inte vara skyldig att uppge sin identitet. I denna rätt till anonymitet bör givetvis ligga att polismyndigheten inte får vidta någon undersökning eller några åtgärder i fråga om innehavet gentemot innehavaren av vapnet eller ammunitionen. Vi anser inte att det är nödvändigt att – såsom *Sveriges advokatsamfund* har föreslagit – uttryckligen ange detta i lagtexten.

Det kan inte helt bortses från att möjligheten att vara anonym och förbudet mot efterforskningar om innehavet kan skapa svårigheter vid utredningen av brott där vapnet har använts. Svårigheterna bör dock inte överdrivas och det finns inte heller några uppgifter om att anonymiteten skapade några problem vid vapenamnestin år 1993. Det är dessutom inte särskilt troligt att skjutvapen som har använts vid allvarliga brott lämnas in av den som begått brottet. Det bör understrykas att ansvarsfriheten bara föreslås gälla för det olagliga innehav som innehavaren av vapnet eller ammunitionen har gjort sig skyldig till. Polisen och Statens kriminaltekniska laboratorium kommer alltså att kunna utföra sedvanliga kriminaltekniska undersökningar på ett inlämnat vapen i syfte att utreda andra brott som har samband med vapnet. Det kan gälla brott begångna av såväl innehavaren som av andra personer.

Ansvarsfriheten bör enligt vår mening inträda enbart om vapnet eller ammunitionen lämnas in till en polismyndighet. Detta överensstämmer med vad som gällde enligt 1993 års lag. Vi ser inte anledning att kräva att egendomen lämnas in på någon viss polismyndighet. Vapen och ammunition bör således kunna lämnas in på samtliga polisstationer i landet. Som framgår av författningskommentaren bör egendomen även kunna

lämnas till en enskild polisman som befinner sig utanför myndighetens lokaler. Om det visar sig att det finns polismyndigheter som har svårt att förvara vapnen under handläggningstiden, bör detta problem kunna lösas inom polisen eller genom att vapnen överlämnas för förvaring hos Statens kriminaltekniska laboratorium. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör meddela föreskrifter om hur inlämnade vapen skall hanteras.

5.2.2 Förfarandet med inlämnade vapen

Regeringens förslag: Skjutvapen och ammunition som lämnas in skall som huvudregel tillfalla staten. Om egendomen har lämnats in utan ägarens samtycke, skall dock ägaren kunna göra anspråk på egendomen. Egendom som har tillfallit staten skall i de flesta fall förstöras.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har tillstyrkt eller inte haft några invändningar mot förslaget. *Svea hovrätt* har dock ansett att det bör övervägas att ge även ägare som inte är kända en möjlighet att inom viss tid göra sitt anspråk gällande.

Svenska Jägareförbundet har varit kritisk till att den inlämnade egendomen förstörs och har efterlyst en möjlighet för ägaren att ansöka om innehavstillstånd för egendomen. *Jägarnas riksförbund* har föreslagit att frågan om försäljning av inlämnade vapen utreds särskilt.

Skälen för regeringens förslag

Syftet med vapenamnestin är, som redan har framgått, framför allt att minska mängden okontrollerade vapen och okontrollerad ammunition som finns ute i samhället. En viktig fråga är därför hur man skall förfara med de vapen och den ammunition som lämnas in under amnestin. Bör vapnen och ammunitionen alltid tillfalla staten utan ersättning? Eller bör egendomen omfattas av regler, motsvarande de som finns i 7 kap. vapenlagen (1996:67) och som innebär att ägaren har vissa möjligheter att ansöka om tillstånd till innehav eller att överlåta egendomen och att egendomen annars skall lösas in av staten? En ordning som innebär att vapnen eller ammunitionen alltid tillfaller staten leder typiskt sett till en minskning av antalet vapen i omlopp. En sådan ordning är också – särskilt om den inte förenas med någon skyldighet för staten att lösa in vapnen eller ammunitionen – mindre resurskrävande för polisen. Samtidigt kan den innebära olägenheter eller till och med rättsförluster för den enskilde. Erfarenheterna från 1993 års vapenamnesti tyder också på att frånvaron av en möjlighet att ansöka om innehavstillstånd kan leda till att färre vapen lämnas in.

När man bedömer dessa frågor finns det, enligt vår mening, anledning att skilja på två situationer.

Den ena situationen – som torde bli den i praktiken vanligaste – är när den som lämnar in eller låter lämna in vapnet eller ammunitionen själv är egendomens ägare. *Rikspolisstyrelsen* har understrukit vikten av att den föreslagna lagen utformas så att ägaren i denna situation inte ges möjlighet att ansöka om innehavstillstånd. *Svenska Jägareförbundet* har uttryckt motsatt uppfattning.

För vår del vill vi understryka betydelsen av att amnestireglerna är enkla att tillämpa och att de inte leder till några väsentligt ökade kostnader för rättsväsendet. Det talar för att den inlämnade egendomen i den aktuella situationen alltid bör tillfalla staten utan ersättning. En ordning där polismyndigheten tvingas *dels* att ta hand om vapnen eller ammunitionen i avvaktan på att ägaren får en ansökan om innehavstillstånd prövad, *dels* att, om någon sådan ansökan inte görs eller beviljas, lösa in egendomen, skulle kräva stora resurser.

För den enskilde skulle dessutom en möjlighet att ansöka om innehavstillstånd många gånger vara utan större värde, eftersom det olagliga innehavet, trots att det inte längre kan föranleda straffrättsligt ansvar, ändå kan komma att diskvalificera sökanden vid tillståndsprövningen. Tillståndsprövningen skulle dessutom komma att kompliceras, eftersom polisen skulle tvingas att utreda omständigheterna kring det olagliga innehavet. Det framstår inte heller i övrigt som lämpligt att koppla samman vapenamnestin med bestämmelserna i 7 kap. vapenlagen, särskilt som de senare bestämmelserna framstår som otydliga och inte är utformade med en vapenamnesti i åtanke. 7 kap. vapenlagen reglerar tillsammans med 8 kap. samma lag bland annat hanteringen av ärvda vapen, s.k. dödsbovapen.

Övervägande skäl talar därför för att egendomen i den nu behandlade situationen alltid tillfaller staten utan ersättning. Det bör alltså inte finnas någon möjlighet att, inom ramen för vapenamnestin, ansöka om tillstånd till innehav av den inlämnade egendomen.

En sådan ordning framstår inte heller som orimlig mot bakgrund av att det i denna situation typiskt sett är ägaren själv som har brutit mot reglerna om innehav och som genom inlämnandet av egendomen blir fri från ansvar för detta brott. Om det i lagen tas in en bestämmelse om att egendomen tillfaller staten, kommer det dessutom att framgå tydligt vilka effekter inlämnandet får i äganderättsavseende och ägaren får genom inlämnandet anses ha avstått från sin äganderätt.

Vi vill i sammanhanget understryka att vårt förslag tar sikte endast på innehav som är olovliga. Om någon inom ramen för en dödsboudredning anmäler och lämnar in ett vapen till polisen, blir de föreslagna reglerna tillämpliga endast om den som lämnar in vapnet inte har någon rätt att inneha vapnet.

Vi återkommer i avsnitt 7 till behovet av en översyn av bestämmelserna i 7 och 8 kap. vapenlagen.

Egendomen lämnas in av annan än ägaren

Den andra situationen är när inlämnade vapen eller ammunition utgör stöldgods eller av någon annan anledning lämnas in utan ägarens sam-

tycke eller vetskap. I en sådan situation är det inte lika naturligt att vapnen eller ammunitionen övergår i statens ägo.

För att ta till vara ägarens intresse i situationer av detta slag infördes i 1993 års lag en reglering som tog sin utgångspunkt i regleringen i hittegodslagen (1938:121). Den innebar följande. Om ägaren inte var känd och inte heller gav sig tillkänna inom tre månader från det att egendomen lämnades in, tillföll egendomen staten. Var ägaren känd, fick han eller hon tillfälle att inom en månad ta tillbaka egendomen. Om ägaren inte tog tillbaka egendomen eller annars kunde anses ha gett upp sin rätt till egendomen, tillföll den staten. I lagstiftningsärendet konstaterades att den föreslagna lagen kunde komma i konflikt med hittegodslagen, som tillförsäkrar upphittaren vissa rättigheter. Enligt departementschefen borde inlämnad egendom under den begränsade inlämningsperioden i första hand hanteras enligt straffrihetslagen; reglerna i hittegodslagen borde tillämpas endast om inlämnaren uttryckligen gjorde gällande att vapnet eller ammunitionen skulle behandlas som hittegod (prop. 1992/93:141 s. 56). Såvitt känt ledde konflikten inte till några tillämpningsproblem. En liknande ordning bör därför gälla även vid den nya vapenamnestin.

Ägare som inte själv har lämnat eller låtit lämna in vapen eller ammunition bör alltså ges möjlighet att inom viss tid framställa anspråk på den inlämnade egendomen. För att ägaren skall ha möjlighet att ta till vara sin rätt bör polisen kontrollera om det finns någon känd ägare till den egendom som har lämnats in och i så fall skicka en underrättelse om inlämnandet. Ägaren bör ha möjlighet att göra anspråk på egendomen inom en månad från det att han eller hon fick del av en sådan underrättelse. Om polisen inte har kännedom om vem som äger egendomen, kan av naturliga skäl någon underrättelse inte skickas till ägaren. Vi delar *Svea hovrätts* uppfattning att även ägare som inte är kända, och som således inte får någon underrättelse, bör ges möjlighet att göra gällande sin rätt till den inlämnade egendomen. Tidsfristen inom vilken okända ägare får framställa anspråk bör vara längre än en månad, lämpligen tre månader. Det överensstämmer med vad som gällde enligt den tidigare lagen om vapenamnesti.

Vapnen och ammunitionen bör förstöras

De skjutvapen och den ammunition som har tillfallit staten bör enligt vår bedömning inte säljas och på så sätt komma ut i cirkulation på nytt. I stället bör egendomen normalt skrotas inom ramen för den rutin för detta som råder och som innebär att Statens kriminaltekniska laboratorium handhar skrotningen. Detta bör bidra till att skapa förståelse för vapenamnestin bland allmänheten. Enligt vår mening finns det inte skäl att, såsom *Jägarnas riksförbund* har föreslagit, ytterligare utreda frågan om försäljning av de vapen som lämnas in under vapenamnestin.

I vissa fall kan det dock vara befogat att bevara vapen eller ammunition. Enligt 1993 års lag skulle egendomen inte skrotas, om den behövdes för musealt, militärt eller annat liknande ändamål, t.ex. i Statens kriminaltekniska laboratoriums samlingar. I promemorian har föreslagits att detsamma skall gälla vid den nya vapenamnestin. Vi delar den uppfattningen. Såsom en remissinstans har påpekat är dock ”annat liknande än

damål” något otydligt. Vi föreslår därför att det i den nya lagen anges att den inlämnade egendomen inte skall förstöras om den behövs för musealt eller militärt ändamål eller för Statens kriminaltekniska laboratoriums verksamhet. Vi bedömer inte att vapen kan behövas för några andra ändamål än dessa.

Föreskrifter om kontrollen och om hanteringen i övrigt av skjutvapen eller ammunition som lämnas till en polismyndighet bör meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

5.2.3 Inlämningstid

Regeringens förslag: Vapenamnestin skall gälla under tre månader.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har tillstyrkt eller inte haft några invändningar mot förslaget. *Jägarnas riksförbund* har menat att tiden för amnestin är för kort och har föreslagit att den förlängs.

Skälen för regeringens förslag: Vapenamnestin enligt 1993 års lag innebar att de olagligen innehavda vapnen måste lämnas in under en period om tre månader. Frågan är nu hur lång amnestiperioden bör vara i samband med den nya amnestin. Erfarenheter från bl.a. 1993 års amnesti visar att de flesta vapen som lämnas in under en vapenamnesti kommer in under slutet av amnestiperioden. En längre period skulle sannolikt leda till i stort sett samma resultat i fråga om antalet inlämnade vapen. Samtidigt bör en vapenamnesti inte gälla alltför kort tid, eftersom det ökar risken för att vapeninnehavare på grund av bortovaro eller av andra skäl missar möjligheten att lämna in sina vapen. Enligt vår bedömning innebär en amnestiperiod om tre månader en lämplig avvägning.

6 Ikraftträdande och giltighetstid

Regeringens förslag: Den nya lagen skall träda i kraft den 1 mars 2007 och gälla till den 1 september 2008.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft några synpunkter i denna del.

Skälen för regeringens förslag: Som har framgått i närmast föregående avsnitt förefaller det lämpligt att låta amnestin gälla under tre månader. Amnestin kan tidigast träda i kraft den 1 mars 2007 och föreslås därför gälla under perioden mars till maj månads utgång. Lagen bör dock gälla under en längre tid även därefter för att ärenden som amnestin kan komma att generera skall kunna avslutas. Några övergångsbestämmelser behövs inte.

Regeringens bedömning: En utvärdering av lagen och dess tillämpning bör genomföras.

Gällande bestämmelser i 7 och 8 kap. vapenlagen (1996:67) om inlösen och om vapen och ammunition i dödsbo och konkursbo bör ses över.

Promemorians bedömning: Promemorian behandlar inte frågan om en utvärdering eller en översyn.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte yttrat sig i frågan.

Skälen för regeringens bedömning: En vapenamnesti kan utformas på flera olika sätt. Det övergripande syftet med alla vapenamnestier är att samla in så många illegala vapen som möjligt. För att det skall bli möjligt att bedöma om den förslagna lagen på bästa sätt har tillgodosett de syften som eftersträvas bör lagen och dess tillämpning utvärderas.

Vi har i avsnitt 5.2.2 noterat, att nuvarande bestämmelser i 7 kap. vapenlagen (1996:67) som tillsammans med 8 kap. samma lag bland annat reglerar hanteringen av ärvda vapen, s.k. dödsbovapen, är otydliga och svårtillgängliga. Det är angeläget att det finns ett tydligt regelverk som talar om hur personer som ärver vapen och ammunition skall förfara med egendomen och vilken rätt de har till den. Bestämmelserna i 7 och 8 kap. vapenlagen bör därför ses över i ett senare sammanhang.

8 Konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser

Genomförandet av en vapenamnesti medför ofrånkomligen ekonomiska konsekvenser för polismyndigheterna och för Statens kriminaltekniska laboratorium. Kostnaderna för 1993 års vapenamnesti uppgick till omkring sju miljoner kronor, vilket då motsvarade tretton årsarbetskrafter. Det är svårt att bedöma hur stora kostnader som skulle uppkomma vid en ny tillfällig vapenamnesti eftersom det inte går att uppskatta hur många vapen och hur mycket ammunition som skulle komma att lämnas in. Statens kriminaltekniska laboratorium har gjort beräkningar av hur stora kostnadsökningarna skulle bli för själva skrotningen av vapen som lämnas in. Dessa beräkningar visar som exempel att skrotning av 10 000 inlämnade vapen skulle medföra ökade kostnader för Statens kriminaltekniska laboratorium med upp emot 800 000 kr. Det är också svårt att bedöma hur stora kostnadsökningar förslaget skulle innebära för de enskilda polismyndigheterna eftersom antalet vapen som skulle lämnas in sannolikt varierar lokalt. På sikt torde kostnaderna för samhället kunna minska om kontrollen över vapen ökar. Vi anser att de kostnader som är förenade med genomförandet av vapenamnestin skall finansieras inom ramen för polisens befintliga anslag.

För att en vapenamnesti skall få avsedd effekt är det självklart av stor vikt att allmänheten får kännedom om den. En informationskampanj bör alltså genomföras. Lämpligen bör informationen lämnas strax före och under inlämningstiden. Rikspolisstyrelsen bör svara för informationen till allmänheten om lagen.

9 Författningskommentar

1 § Den som innehar ett skjutvapen eller ammunition utan att ha rätt till det skall inte dömas till ansvar för detta enligt 9 kap. 1 § eller 2 § första stycket i vapenlagen (1996:67), om han eller hon frivilligt lämnar in eller låter lämna in vapnet eller ammunitionen till en polismyndighet under tiden mars–maj 2007.

I paragrafen anges under vilka förutsättningar en person inte skall dömas till ansvar för en gärning som utgör brott enligt 9 kap. 1 § eller 2 § första stycket i vapenlagen. Frågan har behandlats i avsnitt 5.2.1.

Amnestin omfattar alla skjutvapen, inklusive sådana föremål som anges i 1 kap. 3 § vapenlagen, där det krävs tillstånd enligt lagen. Det bör anmärkas att innehav av ammunition inte kräver något särskilt tillstånd om det rör sig om ammunition till ett visst vapen som man har tillstånd till skjutning för och om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehavet av vapnet avser. Detta framgår av 2 kap. 8 § vapenlagen. I sådana fall anses vapentillståndet gälla även ammunitionen.

I de fall någon annan än innehavaren lämnar in vapnet omfattas både den som lämnar in vapnet och den som låter lämna in det av ansvarsfrihet avseende sitt innehav.

Ansvarsfriheten gäller bara för det olagliga innehav som innehavaren har gjort sig skyldig till och inte för andra brott som har samband med vapnet. Detta innebär att den föreslagna lagen inte kommer att ge ansvarsfrihet vid exempelvis olovlig införsel av vapen. Om ett vapen som olovligen förts in i landet lämnas in med stöd av lagen är således endast innehavet straffritt, inte den olovliga införseln.

Ansvarsfrihet gäller enligt bestämmelsen endast om vapnen eller ammunitionen lämnas in frivilligt. Frivillighet bör inte anses föreligga om orsaken till att ett vapen lämnas till polisen är att innehavaren har särskilda skäl att utgå ifrån att han eller hon står inför att bli upptäckt och därför känner sig tvingad att lämna in vapnet, t.ex. i samband med en husrannsakan eller en kroppsvisitation. Däremot bör frivillighet anses föreligga då en person lämnar in ett vapen efter det att han eller hon har bedömt den allmänna risken för att bli upptäckt som alltför stor och därför lämnar in vapnet. Viss ledning torde kunna hämtas från tolkningen av frivillighetsbegreppet i 23 kap. 3 § brottsbalken.

För att ansvarsfrihet skall gälla förutsätts att vapnen eller ammunitionen lämnas till en polismyndighet. Kravet på överlämnande bör dock anses vara uppfyllt om ett vapen överlämnas till en enskild polisman som befinner sig utanför myndighetens lokaler.

En förutsättning för ansvarsfrihet är att vapnet eller ammunitionen lämnas in under den i paragrafen angivna perioden, från och med den 1 mars till och med den 31 maj 2007. Frågan om inlämningstid har behandlats i avsnitt 5.2.3.

2 § Den som lämnar in skjutvapen eller ammunition enligt 1 § behöver inte lämna uppgift om sin identitet.

Av paragrafen framgår att den som lämnar in vapen eller ammunition enligt 1 § har rätt att vara anonym. Frågan har behandlats i avsnitt 5.2.1.

Rätten till anonymitet innebär att polismyndigheten inte får göra några efterforskningar i fråga om innehavet gentemot innehavaren av vapnet eller ammunitionen. Polismyndigheten får dock utreda andra brott som har samband med den inlämnade egendomen, eftersom ansvarsfriheten bara föreslås gälla för det olagliga innehav som innehavaren har gjort sig skyldig till.

Om ett inlämnat vapen skäligen kan antas ha betydelse för utredningen av ett annat brott än själva innehavet, kan det tas i beslag enligt bestämmelserna i rättegångsbalken.

3 § Skjutvapen och ammunition som har lämnats in enligt 1 § tillfaller staten.

Första stycket gäller inte om egendomen har lämnats in utan ägarens samtycke och ägaren gör anspråk på egendomen. Om egendomens ägare är känd, skall ett sådant anspråk göras inom en månad från det att ägaren fick del av en underrättelse från polismyndigheten om att egendomen lämnats in till myndigheten. Om ägaren inte är känd, skall anspråket göras inom tre månader från det att egendomen lämnades in.

Paragrafen har behandlats i avsnitt 5.2.2.

Av bestämmelsens *första stycke* följer att vapen och ammunition som lämnas in till en polismyndighet som huvudregel tillfaller staten. Innebörden av att egendomen tillfaller staten är att äganderätten till egendomen övergår från den tidigare ägaren till staten. Den tidigare ägaren har inte rätt till någon ersättning. En följd av äganderättsövergången är givetvis att den tidigare ägaren inte kan ansöka om tillstånd till innehav av vapnet eller ammunitionen (se avsnitt 5.2.2).

Paragrafens *andra stycke* behandlar den undantagssituation att egendom har lämnats in utan ägarens vetskap eller samtycke. Ägaren ges i dessa fall en möjlighet att efter inlämnandet inom vissa angivna tidsfrister göra anspråk på egendomen. En ägare som själv lämnar in eller låter lämna in vapen eller ammunition får däremot anses ha avstått från äganderätten och kan därmed inte göra anspråk på egendomen med stöd av denna bestämmelse.

Polismyndigheten skall kontrollera om det finns någon känd ägare till den inlämnade egendomen och i så fall skicka en underrättelse om inlämnandet. Det sätt på vilket polismyndigheterna kan ta reda på om någon är berättigad att inneha ett vapen är att kontrollera i vapenregistren. Av vapenregistren framgår emellertid normalt inte vem som är ägare till ett vapen utan vem som har tillstånd att inneha vapnet. Vanligtvis är dock tillståndshavaren och ägaren en och samma person. Om en vapenägare har låtit någon annan permanent inneha hans eller hennes vapen får vapenägaren dock finna sig i att det är tillståndsinnehavaren som kommer att kontaktas av polismyndigheten.

När en ägare har underrättats om att vapen eller ammunition har lämnats in har han eller hon en månad på sig att göra anspråk på egendomen. Tidsfristen börjar löpa från den dag ägaren fick del av underrättelsen från polisen.

Även ägare som inte är kända för polisen har möjlighet att ge sig till känna och göra anspråk på egendomen. Ett sådant anspråk skall göras inom tre månader från den dag egendomen lämnades in till polismyndigheten. Denna tidsfrist gäller även i de fall en underrättelse om inlämnandet har skickats till någon annan än ägaren.

Om en ägare gör anspråk på egendomen med stöd av denna bestämmelse, tillfaller egendomen inte staten. Ägare som framställer ett sådant anspråk och som saknar innehavstillstånd omfattas inte av den föreslagna lagens ansvarsfrihet eftersom lagens tillämplighet förutsätter att han eller hon har lämnat in eller låtit lämna in egendomen frivilligt. I stället blir vapenlagen tillämplig.

Ammunition som lämnas in utan samband med något vapen kommer polisen vanligen inte att kunna härleda till en särskild innehavare eftersom ammunition inte registreras på samma sätt som vapen och vanligen inte heller är märkt. I undantagsfall kan omständigheterna dock vara sådana att det finns anledning att anta att ammunitionen tillhör en bestämd person. Om inlämnad ammunition faktiskt är märkt på något sätt, t.ex. genom en adresslapp på en låda, skall polisen efterhöra om personen i fråga är ägare till ammunitionen och i så fall ge honom eller henne tillfälle att göra anspråk på egendomen.

4 § Skjutvapen och ammunition som har tillfallit staten enligt 3 § skall förstöras, om egendomen inte behövs för musealt eller militärt ändamål eller för Statens kriminaltekniska laboratoriums verksamhet.

Av paragrafen framgår att vapen och ammunition som har tillfallit staten som huvudregel skall förstöras. Frågan har behandlats i avsnitt 5.2.2.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om hanteringen av skjutvapen och ammunition som har lämnats in enligt denna lag.

Paragrafen informerar om att det finns en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hanteringen av de skjutvapen och den ammunition som har lämnats in enligt lagen.

Förslag till lag (2006:000) om ansvarsfrihet vid vapenbrott

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Den som innehar ett skjutvapen eller ammunition utan att vara berättigad till det skall inte dömas till ansvar för detta enligt 9 kap. 1 § eller 9 kap. 2 § första stycket i vapenlagen (1996:67), om han eller hon frivilligt lämnar in eller låter lämna in vapnet eller ammunitionen till en polismyndighet under tiden mars – maj 2007.

2 § Den som lämnar in skjutvapen eller ammunition enligt 1 § behöver inte lämna uppgift om sin identitet.

3 § Skjutvapen eller ammunition som har lämnats in enligt 1 § tillfaller staten, om

1. det inte är känt vem som äger egendomen, eller
2. ägaren har underrättats om att egendomen har lämnats in och inte inom en månad därefter har gjort anspråk på den.

4 § Skjutvapen och ammunition som har tillfallit staten enligt 3 § skall förstöras, om den inte behövs för musealt, militärt eller annat liknande ändamål.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2007 och gäller till den 1 september 2008.

Förteckning över remissinstanser

Prop. 2006/07:20
Bilaga 2

1. Riksdagens ombudsmän
2. Svea hovrätt
3. Luleå tingsrätt
4. Kammarrätten i Sundsvall
5. Länsrätten i Västmanlands län
6. Justitiekanslern
7. Domstolsverket
8. Åklagarmyndigheten
9. Ekobrottsmyndigheten
10. Rikspolisstyrelsen
11. Säkerhetspolisen
12. Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL)
13. Brottsförebyggande rådet
14. Brottsoffermyndigheten
15. Försvarsmakten
16. Kustbevakningen
17. Tullverket
18. Juridiska fakulteten vid Lunds universitet
19. Juridiska fakulteten vid Umeå universitet
20. Sveriges advokatsamfund
21. Frivilliga Skytterörelsen
22. Jägarnas riksförbund/Landsbygdens Jägare
23. ST-Polisväsendet
24. Svenska Jägareförbundet
25. Svenska Pistolskytteförbundet
26. Svenska polisförbundet (OFR-SPF)
27. Svenska Sportskytteförbundet
28. Sveriges Vapenhandlarförening

Lagrådets yttrande

Prop. 2006/07:20
Bilaga 3

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2006-11-14

Närvarande: f.d. justitierådet Lars K Beckman, justitierådet Leif Thorsson och regeringsrådet Lars Wennerström.

En ny vapenamnesti

Enligt en lagrådsremiss den 2 november 2006 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ansvarsfrihet vid vissa vapenbrott.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Annika Waller.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 november 2006

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, statsråden Odell, Bildt, Ask, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Odenberg, Larsson, Erlandsson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Littorin, Borg, Malmström, Sabuni, Adelson Liljeroth, Tolgfors

Föredragande: statsrådet Ask

Regeringen beslutar proposition 2006/07:20 En ny vapenamnesti